

Koncepcje Graala

Autor tekstu: **Katarzyna M. Milewska**

Słowo *Graal* lub *Grail* pojawiło się w końcu pierwszego tysiąclecia naszej ery, samo słowo oznaczało talerz lub tacę (często z pokrywą) na jakich podawano do stołu. Niewątpliwie znaczenie to wpłynęło na wiele wersji wyobrażeń Graala jako przedmiotu.

Pierwszym dziełem w jakim pojawia się Graal mityczny i magiczny jest „Le Conte del Graal” napisany przez Chretien de Troyes. Prawdopodobnie autor opierał się na innej, starszej historii, która nie zachowała się do naszych czasów. Jednak już w tej pierwszej opowieści pojawia się tajemnica, Chretien nie opisuje Graala jako takiego, a tylko jego magiczne właściwości.

Czym więc jest Graal?

Odpowiedzi na to pytanie może być wiele...

1. Kielich napełniony krwią Chrystusa

To najpopularniejsze wyobrażenie (vide „Indiana Jones”), pojawiło się po raz pierwszy w „Mort d'Arthur” autorstwa Sir Thomasa Malory. „Mort d'Arthur” to ostatnie z klasycznych dzieł legendy arturiańskiej napisane w połowie XV wieku. W dziełach wcześniejszych unikano konkretnych definicji Graala jako przedmiotu. Nie był on również we wczesnej legendzie arturiańskiej związany z chrześcijaństwem.

W skrócie w tej wersji Graal to kielich użyty przez Jezusa w czasie Ostatniej Wieczerzy, po ukrzyżowaniu do tego kielicha Józef z Arymatei zebrał krew Chrystusa. Później Józef wraz z siostrą (Maria Magdalena???) opuścił Judeę i udał się do Marsylii, następnie pozostawił tam siostrę a sam pojechał do Wielkiej Brytanii, gdzie miał go posłać w 63 roku Apostoł Filip. Józef założył tam miasto Glastonbury, które było pierwszą wspólnotą chrześcijańską w Anglii. Glastonbury jest często identyfikowane z Avalonem (miejscem spoczynku Króla Artura) i czasami wskazywane jako miejsce gdzie po dziś dzień znajduje się Graal.

1.a. Talerz-taca z Ostatniej Wieczerzy

To nieco wcześniejsza wersja „chrześcijańska”, według której Graal to talerz-taca z której Chrystus spożył paschalne jagnięcinę w czasie Ostatniej Wieczerzy (według „La Queste del Saint Graal” kompilacji cysterskiej z XIII wieku).

W innych dziełach Graal to ta sama taca, ale spoczywa na niej zakrwawiona, odcięta głowa („Peredur” romans walijski z ok. 1200 roku). Pojawiają się różne objaśnienia tak makabrycznego obrazu — z tradycji celtyckiej i w związku ze zwyczajem zachowywania głów zabitych wrogów jako trofeów, z tradycji chrześcijańskiej i biblijnej opowieści o Św. Janie Chrzcicielu, którego głowy na tacy zażądała Salome, córka Heroda, czy wreszcie z tajemnic templariuszy wielbiących ponoć bóstwo w postaci samej głowy (Bafomet).

W powyższych przypadkach i wielu innych wersjach Graal ma pewne niezmiennie, magiczne właściwości:

- leczy, przywraca zdrowie;
- daje możliwość komunikacji z Bogiem lub poznania Boga;
- jest niewidzialny dla niegodnych;
- karmi i poi obecnych;
- symbolizuje i może dać nieśmiertelność;
- przywołuje do siebie wybranych.

Inne wersje:

2. Celtycki święty kocioł

Zakładając celtycki rodowód legendy arturiańskiej, wielu badaczy wskazuje na podobieństwa między właściwościami Graala i magicznymi cechami kotłów (cauldrons) występujących w celtyckiej mitologii. W walijskim poemacie „The Preiddeu Annwn” Artur i jego rycerze udają się do celtyckiego podziemnego świata, aby ukraść *Cauldron of Annwn pelen perel*, który miał magiczną właściwość przywracania życia i zdrowia poległym wojownikom. Tak jak Graal, celtycki kocioł był pod opieką kapłanek — kobiet. W innych tradycyjnych tekstach pojawiały się kotły pełne magicznych substancji dających wiedzę, siłę lub nieśmiertelność (jakiś ślad tej tradycji widać na przykładzie rysunkowego Obelixa...).

3. Kamień z niebios i „kamień filozoficzny”

Bawarski rycerz Wolfram von Eschenbach w powstałym około 1200 roku poemacie „Parzival” napisał, że Graal to *lapis exilis* (mały kamień), co mogło oznaczać *lapis ex-coelis* (kamień z niebios) lub wręcz *lapis lapsus ex illis stellis* (kamień, który spadł z gwiazd). Czyli, w zależności od interpretacji, mógł to być najzwyklejszy meteoryt (wszak jest meteorytem święty czarny kamień Ka-aba w Mekce) lub poszukiwany od wieków „kamień filozoficzny”. Nota bene, właściwości przypisywane przez alchemików kamieniowi filozoficznemu mają wiele wspólnego z magiczną mocą Graala...

3.a. Szmaragd z korony Lucyfera

Ta wersja może być pewnym wariantem teorii o kamieniu z niebios. Pojawiła się w średniowiecznym tekście „*Wojna Wartburska*”, który między innymi opisuje walkę archanioła Michała ze zbuntowanym Lucyferem. Podczas walki archanioł miał zerwać koronę z głowy Lucyfera, z korony wypadł magiczny szmaragd - Graal, który spadł na ziemię. (Nota — utożsamiany często z diabłem Lucyfer był zbuntowanym aniołem strąconym w otchłań, jego imię oznacza „niosący światło”).

Jeżeli Graal jest przedmiotem, czy nadal istnieje i gdzie się może znajdować?

W średniowiecznych opowieściach wielu jest strażników Graala i wiele miejsc, w których miałyby być ukryty. Strażnikami mieli być Templariusze, katarzy, dziewicze kapłanki, chory Król-Rybak...

Wolfram von Eschenbach napisał w „*Parzivalu*”, że zamek Graala nazywa się **Montsalvache**, czyli Góra Zbawienia, co utożsamia się często z ostatnią katarską redutą **Montségur**, z której tuż przed jej upadkiem mieli uciec czterej ludzie zabierając największy, choć niematerialny skarb katarów. Skarbem tym miał być Graal. Katarska „herezja” została praktycznie zmieciona z powierzchni ziemi w czasie trwającej 35 lat krucjaty, ostatni katarzy mieli się schronić w grotach Pirenejów. Poszukujący Graala w Pirenejach w latach 30-tych niemiecki historyk Otto Rahn (później członek specjalnej sekcji SS — Anhenerbe) niczego jednak nie znalazł. W czasach III Rzeszy Niemcy poszukiwali zresztą w wielu krajach mitycznych i magicznych przedmiotów, wyprawy niemieckie dotarły nawet do Tybetu. Z muzeum w Wiedniu Hitler zabrał Świętą Włócznię Longinusa - rzekomo tą samą, którą rzymski legionista przebił bok wiszącego na krzyżu Jezusa.

W miejscowości **Rosslyn**, niedaleko Edynburga w Szkocji, Sir William St. Clair z potężnego klanu Sinclair wybudował w połowie XV wieku piękną i tajemniczą kaplicę pełną symbolicznych dekoracji. W jednym z filarów kaplicy zwanym „Filarem Czeladnika” (Apprentice Pillar) ma być ukryty Graal. Miał on być przywieziony do Szkocji przez swoich strażników — Templariuszy, którzy opuścili Francję uciekając przed aresztowaniem przez baliwów króla Filipa Pięknego 13 października 1307 roku. Potężny Zakon został wtedy oskarżony o herezję i rozwiązany, jednak urzędnikom królewskim nie udało się znaleźć jego legendarnych skarbów, podobno wywiezionych z La Rochelle statkami właśnie do Szkocji i do Portugalii, dwóch krajów Zachodu, w których zakon nie był prześladowany. Nie wiadomo co się znajduje w kamiennym filarze kaplicy, na którego prześwietlenie lordowie Rosslyn nie pozwalają, mnie osobiście szczególnie bliski jest mało znany i właściwie niezbadany ślad portulgalski (o portugalskiej tradycji i potędze Templariuszy przypomniał Umberto Eco w *Wahadle Foucault'a*) [ze względu na miejsce zamieszkania - autorka mieszka w Portugalii — przyp.]

Rod Sinclair związany jest również z historią Graala rozumianego jako święta linia dynastyczna.

Inny trop wiedzie do angielskiego **Glastonbury**, gdzie przywieziony przez Józefa z Arymatei Graal miałyby do dziś spoczywać w czeluści Glastonbury Well, czyli znajdującej się tam studni.

Jedna z **walijskich** legend mówi o tajemniczej społeczności, której zadaniem miało być przechowywanie Graala, jednak w 1880 roku równie tajemnicza grupa mająca się zajmować ezoteryzmem, kabałą i tarotem odkryła gdzie Graal jest przechowywany i w wyniku zdrady jednego ze strażników udało jej się Graala zdobyć. W tym wypadku Graal była to czarka z terakoty umieszczona wewnątrz złotego kielicha. Nad czarką odprawiono czarną mszę, aby odebrać jej magiczną moc, po czy została ona potłuczona na kawałki, które zostały rozsypane po świecie.

Oprócz legend istnieją do dziś zupełnie materialne kielichy pretendujące do miana Graala

[Katarzyna M. Milewska](#)

Lizbona, Portugalia

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 18-06-2002 Ostatnia zmiana: 06-09-2003)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,585) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,585>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna**

lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl